

VLIZINE

jrg. 10, nr. 6-7 (juni-juli 2009)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys en Nancy Fockedeey

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u in te schrijven stuur een (leeg) mailtje naar: vlizine-subscribe@vliz.be ; uitschrijven kan via vlizine-unsubscribe@vliz.be.

Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

1. Kalender

[1.1. Vlaams zeeonderzoek 'gezien'](#)

[1.2. Boeiende conferenties over oceaanobservatie](#)

[1.3. Havens en handel uit vervlogen tijden](#)

[1.4. Zeezand inspiratiebron voor Euro-Kartoenale 2009](#)

[1.5. Estuaria en kusten in een veranderende wereld](#)

[1.6. De reis van de Beagle wordt overgedaan!](#)

[1.7. Blauwe biotechnologie kleurt 150ste verjaardag marien station](#)

[1.8. Noordzeedagen 2009 te Rotterdam](#)

2. Publicaties

[2.1. Nieuwe Zeekrant 2009, hapklare weetjes over de zee](#)

[2.2. Afrikaanse kusten en informatiebeheer](#)

[2.3. De Zee van Toen: historische ecologie uit de mond van Vlaamse vissers](#)

[2.4. Hoe toegankelijk is de Schelde voor trekvisser?](#)

[2.5. Schatten en scheepswrakken](#)

[2.6. Mosdierenboek van de zuidelijke Noordzee](#)

[2.7. Onze kustlijn in beweging: 'Vlaamse baaien 2100' en uitbreiding Zwin](#)

3. Vacatures, beurzen en fondsen

[3.1. Twee contracten onbepaalde duur bij Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer](#)

[3.2. Mariene biologie UGent verspreidt vacature voor voltijds assistent](#)

[3.3. Wie dingt mee naar de \(Noord\)zeeprijzen?](#)

[3.4. Nieuwe opleiding 'Technology for Integrated Water Management'](#)

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

[4.1. Groen-fluorescerende eiwitten in lancetvisje](#)

5. Varia

[5.1. GPS-rugzakjes en kleine mantelmeeuwen](#)

[5.2. Zeegrasvelden hebben het moeilijk](#)

[5.3. Doctoraatsverdedigingen](#)

6. Foto's Belgische zeewetenschappers uit de 'oude doos' gezocht

1. Kalender

[1.1. Vlaams zeeonderzoek 'gezien'](#)

Op 26-27 november 2009 is het feest. Dan viert het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) zijn tienjarig bestaan in het Therman Palace Hotel te Oostende. Op donderdagavond 26 november nodigt VLIZ het brede publiek uit voor een avondvullend en informatief zeeprogramma. En op vrijdag 27 november volgt om 17.00 uur een academische feestzitting voorafgegaan door een speciale editie van de Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen. Via een extra uitgebreide postersessie krijgt het publiek de

diversiteit, kwaliteit en de relevantie van het Vlaamse mariene en kustgebonden onderzoek voorgeschoteld. Alle jonge zee- en kustwetenschappers worden uitgedaagd om tegen uiterlijk 25 september een heldere en maatschappijrelevante abstract van hun onderzoek in te sturen (Engels; cf. [template](#)) en een poster aan te maken t.b.v. de postercompetitie. Van de abstracts wordt een publicatie gemaakt. Tevens worden 30 voorbeelden uitgeselecteerd voor een korte 'pitching' presentatie (5 minuten). Een professionele jury van wetenschapscommunicatoren en/of -journalisten leidt het geheel in goede banen. Zo hoopt het VLIZ de nodige uitstraling te geven aan het veelzijdige en kwalitatieve zee- en kustonderzoek in de regio. Ook via het web vervult het die taak. Dat hierdoor de mariene wetenschappen een extra duwtje in de rug krijgen moge blijken uit de meest recente ranking van 'Webometrics' (http://research.webometrics.info/rank_by_country.asp?country=be). Dit initiatief onderzoekt hoe instituten het web benutten bij het zichtbaar maken van onderzoeksresultaten. Van de meer dan 5000 gescreende wetenschappelijke instellingen wereldwijd, bekleedt het VLIZ de 237ste plaats. In eigen land staat het aan kop en in Europa blijft het niet achter met een 110de Europese positie.

1.2. Boeiende conferenties over oceanobservatie

Wie alles wil weten over de observatie van zeeën en oceanen met de hulp van satellieten, in-situ technieken of zeedieren, moet in september naar Venetië. Van 21 tot 25 september 2009 vindt daar de conferentie 'OceanObs 09' plaats (<http://www.oceanobs09.net/index.php>). Tijdens deze meeting wil men terugblikken op wat er sinds 'OceanObs '99' zoal is gebeurd op vlak van oceanobservatie, wat dit maatschappelijk heeft opgeleverd en wat de toekomst brengt. In de marge van deze conferentie zijn diverse andere bijeenkomsten gepland (zie [Links](#)). Eén daarvan betreft een workshop over 'Ocean Biology Observatories'. Deze gaat door van 16 tot 18 september, wordt georganiseerd door SCOR (Scientific Committee on Oceanic Research) en de Census of Marine Life en dringt binnen in de onwaarschijnlijke wereld van oceanobservatie door zeedieren. Een absolute aanrader!

1.3. Havens en handel uit vervlogen tijden

We staan er maar zelden bij stil waar onze gebruiksvoorwerpen en voedsel vandaan komen. Goederen worden overal ter wereld geproduceerd, ingevoerd en uitgevoerd. Een groot deel van die handel verloopt via havens. Ook vroeger was dit zo. Bij archeologische opgravingen in Oostende en Raversijde zijn sporen van een intense internationale handel teruggevonden. Rond deze importproducten is nu een tijdelijke tentoonstelling opgezet in het Provinciedomein Raversijde (Oostende: www.west-vlaanderen.be/raversijde). Aan de hand van vondsten allerhande wordt gezocht naar de historische handelroutes en worden verhalen voorgeschoteld over oorsprong, functie en reisroute. Verwacht je alvast aan zeer uiteenlopende voorwerpen, van kurk, over glas, tot keien, steenkool, houten tonnen, ivoren kammen en granaatappelpitten. De tentoonstelling is te bezichtigen tot 11 november. Op dezelfde site kun je ook de vernieuwde opstelling van het museum van de Atlantikwall en van het Memoriaal Prins Karel met een bezoekje vereren.

En op 22-23-24 juli organiseert de Universiteit Vrije Tijd Davidsfonds de cursus 'Vissers, kapers en kooplieden, 2000 jaar haven in Oostende'. Aan de hand van lessen, geleide bezoeken en excursies word je ingewijd in de spannende wereld van het scheepvaartverkeer in de meest zuidelijke punt van de Noordzee (www.davidsfonds.be/uvt/course/detail.phtml?id=229).

1.4. Zeezand inspiratiebron voor Euro-Kartoenale 2009

De Euro-Kartoenale is een tweejaarlijkse internationale cartoonwedstrijd. Het thema van de zeventiende editie 2009 is 'Zand en grind'. Ook de mariene zand- en grindwinning komt hierbij aan bod. Uit de 2000 inzendingen uit 70 landen wereldwijd zijn 100 cartoons geselecteerd die van 18 juli tot 13 augustus 2009 gratis worden tentoongesteld in het Kursaal Oostende (10.00-17.00 uur). Meer info: www.ecc-kruishoutem.be.

1.5. Estuaria en kusten in een veranderende wereld

Wie kans ziet om van 1 tot en met 5 november 2009 de tweejaarlijkse conferentie van de Coastal and Estuarine Research Federation bij te wonen in Portland, Oregon (USA), mag zich aan een interessant programma verwachten (www.sgmeet.com/cerf2009/system.htm). Met topics als 'kwallenplagen in veranderende kustecosystemen', 'schelpdieren, maricultuur en populatieherstel', 'zandstranden: woestijnen of oases?', 'verstedelijkte getijderivieren', etc. is het programma niet alleen veelzijdig, maar ook zeer actueel.

Eveneens in het najaar is het verzamelen gepland voor ECSA45, de internationale conferentie van de Estuarine and Coastal Sciences Association. Het Trinity College Dublin zal van 30 augustus tot 4 september het decor zijn voor een symposium over 'Estuarine goods and services'. Meer info: www.ecsa-news.org/.

1.6. De reis van de Beagle wordt overgedaan!

Het jaar 2009 staat in het teken van de 175ste verjaardag van de verschijning van 'The Origin of Species', het meesterwerk van de Britse evolutiebioloog Charles Darwin. De kers op de taart komt er na de zomer met een 'remake' van de Beagle-reis die Darwin

toeliet zijn revolutionaire ideeën vorm te geven. Een Amsterdamse driemaster zal gedurende tien maand de wereld rondreizen met aan boord een hele schare wetenschappers. CANVAS en de VPRO werken samen aan een wetenschappelijk televisieprogramma dat wekelijks zal worden uitgezonden en waarin de onderzoekers hun werk uitvoerig zullen toelichten. Bioloog Dirk Draulans en Sarah Darwin – jawel, achterkleindochter van de geleerde! – reizen mee. Naast het televisieprogramma in Vlaanderen en Nederland komen er ook wedstrijden voor het onderwijs, een webplatform, radioprogramma's en toelichtingen in het weekblad Knack. Meer info: <http://beagle.vpro.omroep.nl/>

1.7. Blauwe biotechnologie kleurt 150ste verjaardag marien station

Het Marien Biologisch Station Concarneau in Bretagne (Frankrijk) viert op 1-3 september 2009 zijn 150 jarig bestaan (<http://www.mnhn.fr/mnhn/conc/index3.htm>). Dat doet het o.a. met de organisatie van een symposium i.s.m. de plaatselijke universiteit en de European Society of Marine Biotechnology. Het thema luidt 'Biotechnological exploitation of marine resources' en laat toe in te gaan op nieuwe markten die reeds zijn ontstaan of zich aandienen inzake voedselvoorziening, cosmetica en farmaceutica.

1.8. Noordzeedagen 2009 te Rotterdam

Noteer alvast in je agenda dat op 8 en 9 oktober 2009 de elfde editie van de Noordzeedagen plaatsvindt in het Scheepvaart en Transport College aan de Lloydstraat te Rotterdam. Dit keer wordt het evenement gecombineerd met de IDON (Interdepartementaal Directeuren Overleg Noordzee) werkconferentie, onder de titel 'Grenzeloze Noordzee'. Organisator is Rijkswaterstaat, Dienst Noordzee en Waterdienst. Meer info: www.noordzeedagen.nl.

2. Publicaties

2.1. Nieuwe Zeekrant 2009, hapklare weetjes over de zee

Is Sabine er morgen met meer stormweer aan zee? Stinkt vis? Of hoe kun je toveren met duinmos? Dit zijn maar enkele van de vragen waarop je in de nieuwste editie van de Zeekrant (<http://www.vliz.be/NL/Infoloket/Zeekrant>) een antwoord vindt. Deze publicatie van het Vlaams Instituut voor de Zee en de Provincie West-Vlaanderen, gesteund door het Vlaamse actieplan Wetenschapsinformatie, is gedrukt op een oplage van 100.000 exemplaren. De Zeekrant is verkrijgbaar in alle bezoekerscentra, bibliotheken en toeristenbureaus aan de Belgische kust.

2.2. Afrikaanse kusten en informatiebeheer

Veel staat en valt met de beschikbaarheid van degelijke informatie. Dit geldt ook bij het duurzaam beheren van de kustlijnen wereldwijd, niet in het minst in minder welvarende regio's waar kustgebieden een levensnoodzakelijke bron van inkomen en voedsel vormen. De Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC) van UNESCO startte in 1989 met de uitbouw van een Afrikaans regionaal netwerk ten behoeve van de uitwisseling van zeewetenschappelijke informatie. Vandaag is dit initiatief, mede dankzij sponsoring door het Flanders Trust Fund for Science, uitgegroeid tot een continent omvattend ODINAFRICA netwerk (www.odinafrica.org). In de publicatie 'African Oceans and Coasts' wordt een overzicht gegeven van wie welke gegevens verzamelt op het continent en welke deelinitiatieven worden ontplooid. Het document is beschikbaar bij het IOC Project Office for IODE, zolang de voorraad strekt (info@iode.org).

2.3. De Zee van Toen: historische ecologie uit de mond van Vlaamse vissers

Het boek 'De Zee van Toen' is het eindproduct van een project opgezet door de Dienst Natuur- en Milieueducatie van de provincie West-Vlaanderen, in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee. Het project verzamelde bij monde van oude vissers informatie over de ecologie van de zee in de periode 1930-1980. Naast interessante gegevens over meer dan 100 zeedieren geeft dit werk van auteur Guido Rappé ook inzage in aspecten van mondelinge geschiedenis, de historische veranderingen in zee en de factoren die deze laatste hebben teweeggebracht. Dit boek van 459 pagina's is verkrijgbaar aan de prijs van 20.00 EUR (+ verzendingskosten) bij het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis, Brugge (Tel: 0800/20 021; provincie@west-vlaanderen.be; www.west-vlaanderen.be/informatiecentrum).

Eveneens refererend naar het wel en wee van onze vissersbevolking is het nieuwe boek van Katrien Vervaele, verschenen bij Lannoo (<http://www.lannoo.be/content/lannoo/1/index.jsp>). In 'Vissersvrouwen' laat de auteur 26 vrouwen uit het vissersmilieu aan het woord – van 18 tot 91 jaar oud – en neemt ze je mee in de wereld van hun gewoontes, dromen en angsten. Een aandoenlijk en meeslepend verhaal!

2.4. Hoe toegankelijk is de Schelde voor trekvisseren?

Het Scheldebekken was lange tijd zo vervuild dat er nauwelijks nog vis leefde. Nu de waterkwaliteit geleidelijk aan verbetert, duiken ook weer trekvisseren op als fint, rivierprik en spiering. In een recent rapport van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) – gemaakt in opdracht van de afdeling Maritieme Toegang van het departement Mobiliteit en Openbare Werken – kun je nalezen hoe

een vrijwilligersnetwerk werd ingeschakeld om fuiken op de oevers van de Zeeschelde en de Rupel bij laag water te controleren. Je komt er ook te weten welke andere barrières nog bestaan vooraleer trekvisen in het Scheldebekken weer aan voortplanting toe zijn. Het rapport 'Onderzoek naar de trekvissoorten in het stroomgebied van de Schelde' is consulteerbaar via: <http://www.vliz.be/imisdocs/publications/149436.pdf>.

2.5. Schatten en scheepswrakken

In Belgische territoriale wateren bevinden zich meer dan 200 scheepswrakken, door oorlog, storm of ander ontplooi op de bodem van de Noordzee beland. 'Schatten en scheepswrakken' geeft voor het eerst een systematisch overzicht van elk van die wrakken. Het biedt voor elk wrak plaatsinformatie, technische gegevens, historische achtergrond en een beschrijving van de huidige toestand. Door zijn volledigheid en de vele spectaculaire onderwaterfoto's, zeekaarten, schetsen en opgravingskaarten is dit werk van vader en zoon, Dirk en Tomas Termote een must. Het boek van 360 pagina's, prijs 34.50 EUR, verschijnt half september bij het Davidsfonds. Aan te schaffen via: tomastermote@yahoo.com.

2.6. Mosdierenboek van de zuidelijke Noordzee

Met dit schitterende werk van Hans De Blauwe krijgt een tot nu toe weinig bekende zeedierengroep, de mosdierjes of Bryozoa, de aandacht die ze verdient. Als professioneel brandweerman en vrijetijdsnatuurkenner, slaagde Hans erin niet minder dan 179 soorten te identificeren aan de kusten van de zuidelijke Noordzee. Deze uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee bevat naast determinatiesleutels en uniek fotomateriaal, informatie over elk van die vertegenwoordigers. Een internationale mosdierkenner als John Ryland omschrijft het werk als volgt: 'It is a tribute to his energy and enthusiasm, commitment to field work, and ability to keep abreast of contemporary research and establish the academic links necessary for building up the outstanding SEM portfolio, that his book achieves such outstanding excellence'. Of nog: 'An excellent identification key book has appeared that will be useful both in the field as well as in the laboratory. Actually, we do not know of any similar example in the bryozoological literature' (Andrew Ostrovsky). Het boek kost 25.00 EUR (+ verzendingskosten) en kan besteld worden via info@vliz.be.

2.7. Onze kustlijn in beweging: 'Vlaamse baaien 2100' en uitbreiding Zwin

We kennen de Vlaamse kustlijn als een rechte, starre en goed verdedigde barrière. Het is ooit anders geweest. En als het van de baggeraars en een aantal studie bureaus afhangt, mag het ook in de toekomst wat flexibeler en minder rechtlijnig. Inspelend op de klimaatwijzigingen en de hiermee gepaardgaande zeespiegelstijging ontplooiden ze alvast hun visie voor een veilige, natuurlijke en duurzame kust in het document 'Vlaamse Baaien 2100'. Meer info: thvnk@deme.be. Tegelijkertijd werkten de Vlaamse agentschappen Natuur en Bos, en Maritieme Dienstverlening en Kust aan een 35 pagina's tellende brochure 'Meer ruimte voor het Zwin'. In deze aantrekkelijke publicatie doen genoemde instanties hun plannen uit de doeken voor een met 120 ha uitgebreid en grensoverschrijdend Zwin. De publicatie is gratis verkrijgbaar via wvl.anb@vlaanderen.be of kust@vlaanderen.be.

3. Vacatures, beurzen en fondsen

3.1. Twee contracten onbepaalde duur bij Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer

Het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer te Oostende zoekt op korte termijn twee personen voor een contract onbepaalde duur: een deskundige en een adjunct-adviseur. Beide zullen meewerken aan het Europees project C-SCOPE (www.cscope.eu). De deskundige (bachelor) zal naast boekhoudkundige, inhoudelijke en administratieve ondersteuning, ook helpen bij:

- het onderhoud van de website van het Coördinatiepunt
- het ondersteunen van de organisatie van workshops, conferenties, excursies, etc.

Tot het takenpakket van de adjunct-adviseur behoort onder andere:

- het verder uitbouwen van de digitale Kustatlas (www.kustatlas.be) tot een interactieve atlas
- het verder uitwerken van duurzaamheidsindicatoren voor de Kust
- het helpen uittekenen van een toekomstvisie voor de Baai van Heist (Knokke-Heist)

De uiterste inschrijfdatum is 14 augustus. Meer uitleg bij Kathy Belpaeme (Kathy.belpaeme@kustbeheer.be, 059/34.21.41).

3.2. Mariene biologie UGent verspreidt vacature voor voltijds assistent

Aan de faculteit Wetenschappen van de Universiteit Gent zijn drie betrekkingen van voltijds assistent vacant bij de vakgroep Biologie. Eén ervan beoogt de aanwerving van een master/licentiaat biologie (of aanverwant diploma) met sterke interesse voor de ecologie van mariene bodemdieren. Naast begeleiding van practica en veldwerk, mag de kandidaat voor minstens 50% van zijn/haar tijd doctoraatsonderzoek verrichten naar de structurele en functionele aspecten in mariene bodemdiergemeenschappen. Kandidaturen dienen de Directie Personeel en Organisatie van UGent te bereiken voor 27 juli 2009. Meer info via: <http://www.marinebiology.ugent.be/>.

3.3. Wie dingt mee naar de (Noord)zee prijzen?

Met de uitreiking van drie verschillende prijzen beoogt het VLIZ een opwaardering van het zeewetenschappelijk onderzoek hier en buiten de landsgrenzen. Voor mariene wetenschappers dit of vorig jaar afgestudeerd aan een Vlaamse universiteit of hogeschool is er de **VLIZ Aanmoedigingsprijs Mariene Wetenschappen**. Deze bekroont verdienstelijke eindwerken in biologische en niet-biologische zeegebonden onderzoeksgebieden. Daarnaast is er de **VLIZ North Sea Award 2009**, die innovatief onderzoek t.b.v. het duurzaam beheer van het Noordzee-ecosysteem in de kijker wil plaatsen. Dit onderzoek moet zich toeleggen op het bestuderen van de structuur of het functioneren van de Noordzee, met nadruk op de Zuidelijke Bocht of het Kanaal. De internationale bijdrage dient van een postgraduaat of postdoctoraal niveau te zijn. Zowel de North Sea Award 2009 als de VLIZ Aanmoedigingsprijzen worden officieel uitgereikt op de viering 10 jaar VLIZ op 27 november 2009. Kandidaten worden verzocht hun dossier in te dienen vóór 10 oktober 2009. Meer informatie over de procedure is beschikbaar op de VLIZ website (www.vliz.be).

Wie wil meedingen naar de driejaarlijkse **Dr. Edouard Delcroix prijs** ter waarde van 25.000 EUR, heeft nog iets meer tijd. Deze internationale prijs, georganiseerd door de vzw Hydro en het VLIZ, wordt toegekend aan een onderzoeker of onderzoeksgroep ter bekroning van een originele wetenschappelijke studie over de relatie tussen het mariene milieu en de gezondheid van de mens. Limietdatum voor indiening van het rapport is 30 september 2010. Meer info: www.vliz.be/delcroix.

3.4. Nieuwe opleiding 'Technology for Integrated Water Management'

De interfacultaire milieucentra van de universiteiten Gent en Antwerpen hebben, samen met de Hogere Zeevaartschool, een nieuwe (Engelstalige) opleiding klaar. De internationale postgraduaatopleiding 'Technology for Integrated Water Management' wil specialisten vormen in de watertechnologie met kennis en inzicht in integraal waterbeheer en -beleid, de ontwikkelingen in de watersector, de wereldwijde waterproblematiek en nieuwe technieken voor waterbehandeling en waterzuivering. De studie moet de afgestudeerden in staat stellen om watertechnologie adequaat en geïntegreerd in te zetten voor de analyse en de oplossing van waterproblemen. Meer info: www.watertechnology.be.

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

4.1. Groen-fluorescerende eiwitten in lancetvisje

In 2008 nam de wereld kennis van de vele biomedische en bio-engineering toepassingen van groen-fluorescerende eiwitten (GFP's) aangetroffen bij zeedieren. In dat jaar ontving Roger Tsien van UC San Diego (USA) immers de Nobelprijs chemie voor zijn studies naar het gebruik van deze GFP's. Recent ontdekte de Belg Dimitri Deheyn, verbonden aan de Scripps Institution of Oceanography, 16 verwante GFP's in het lancetvisje. Elk van die eiwitten bleek te verschillen in de mate van lichtproductie. Bovendien kon worden aangetoond dat deze stoffen meer doen dan fluoresceren, maar het dier bijvoorbeeld ook beschermen ten tijde van stress of ziekte. De volledige publicatie 'Amphioxus encodes the largest known family of green fluorescent proteins, which have diversified into distinct functional classes', verschenen in BMC Evolutionary Biology, is na te lezen op: <http://www.biomedcentral.com/1471-2148/9/77>.

5. Varia

5.1. GPS-rugzakjes en kleine mantelmeeuwen

De techniek staat voor niets. In het high-tech tijdperk waarin we leven worden allerlei grotere zeedieren uitgerust met meetapparatuur om hun gedrag en de omgevingsomstandigheden in kaart te brengen (zie ook 1.2). Tezelfdertijd worden robots ontworpen en ingezet om onderwatervervuiling in de Golf van Biskaje op te sporen en krijgen trekvogels steeds kleiner wordende loggers aangemeten. Recent ontwikkelden onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam GPS-loggers bestaande uit een piepklein GPS-systeem gecombineerd met een opslagmedium en een zendertje/ontvangertje (gevoed door een piepklein zonnepaneel). Omdat het geheel slechts 14 gram weegt kan het zonder al te veel hinder op de rug van een vogel worden bevestigd. Daar registreert het de positie, vleugelslagfrequentie, omgevingstemperatuur en luchtdruk. Een draadloze verbinding maakt het mogelijk aanpassingen aan het systeem door te voeren en gegevens te lezen, zodat de vogels niet langer gevangen dienen te worden. Het systeem werd i.s.m. het NIOZ alvast uitgetest op kleine mantelmeeuwen, broedend op het Waddeneiland Texel en tijdens de trek afzakkend naar Zuid-Europa ... met spectaculaire resultaten! Meer info: jan.boon@nioz.nl.

5.2. Zeegrasvelden hebben het moeilijk

Van oesterbedden en andere schelpdierbanken, koraalriffen, mangrovebossen en tropische regenwouden was het al bekend. Maar ook voor zeegrasen heeft een globale analyse nu aangetoond dat het niet goed gaat met dit habitat. Niet minder dan 58% van alle zeegrasvelden wereldwijd gaat erop achteruit, zo luidt de conclusie van een publicatie in de Proceedings of the National Academy of Sciences (www.sciencedaily.com/releases/2009/06/090629200630.htm). Op basis van 215 studies en 1800 observaties teruggaand tot 1879, kon worden aangetoond dat sinds 1980 jaarlijks 110 km² zeegras verdwijnt. De hoofdoorzaken zijn het in gebruik nemen van de kustzone voor menselijke doeleinden en baggeractiviteiten, naast een onvoldoende waterkwaliteit. Omdat zeegrasvelden zeer belangrijk zijn in het aanbieden van voedsel, paaigebied en beschutting aan vissen en andere zeedieren blijven de gevolgen niet beperkt tot de zeegrasvelden zelf, zo besluiten de auteurs.

5.3. Doctoraatsverdedigingen

- **Thomas Soin** onderzocht het ecdysonreceptor complex van de aasgarnaal *Neomysis integer*, teneinde een bioassay te kunnen ontwikkelen waarmee de hormoonverstorende, ecdysonagonistische activiteit van vervuilende stoffen kan worden getest. Hij stelde zijn doctoraatsonderzoek aan promotoren (prof. Smagghe en prof. Janssen: UGent), jury, collega's en vrienden voor op 23 juni 2009.
- Op 2 juli 2009 was het de beurt aan **Nele Somers** voor de verdediging van haar doctoraat aan de Universiteit Gent. In 'Feeding facilitation, the hidden interaction in mammalian herbivore assemblages?' onderzocht Nele hoe konijnen en grotere grazers in de duinen elkaars aanwezigheid weten te benutten.
- Eveneens op 2 juli vormde '(In)zicht op zee: van fylogeografische inzichten naar visuele lokale adaptatie bij mariene grondels' het onderwerp van de doctoraatsverdediging van **Maarten Larmuseau**, aan de KULeuven. Maarten kon op overtuigende manier aantonen dat verschillende populaties van grondels, in casu dikkopjes *Pomatoschistus minutus*, genetisch zijn aangepast aan de plaatselijke lichtomstandigheden. Daarmee illustreerde hij dat lokale aanpassing van soorten dus ook in zee voorkomt.
- **Mieke Mathys** van het Renard Centre of Marine Geology (UGent) verdedigde op 10 juli 2009 een doctoraatsthesis handelend over de bijzonder boeiende Kwartair geologische evolutie van het Belgisch deel van de Noordzee. Aan de hand van meer dan 5000 km analoge HR seismische profielen, beschrijvingen van steekbuismonsters en een daaruit ontwikkeld model, kon ze de meest recente geologische geschiedenis van ons kustgebied reconstrueren.

6. Foto's Belgische zeewetenschappers uit de 'oude doos' gezocht

Heb je foto's of dia's uit de periode 1945-1995 met daarop Vlaamse/Belgische zeewetenschappers in actie? Laat het ons weten (info@vliz.be)! Het VLIZ wil immers een fototentoonstelling uitbouwen over de historie van de zeewetenschappers te lande, en dit ter gelegenheid van zijn tiende verjaardag.

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2009 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

<http://www.vliz.be>

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute
VLIZ – InnovOcean site
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende
Tel. +32-(0)59-34 21 30
Fax +32-(0)59-34 21 31
<http://www.vliz.be>